

Adalet Temelinde, Dostluk Çerçevesinde
**Uluslararası Hukuk
BÜLTENİ**

Adli Yardımlaşma Ceza Bölümü

Adli Yardımlaşma Hukuk Bölümü

İnsan Hakları Bölümü

Suçluların İadesi ve Nakli Bölümü

Uluslararası Gündem

Toplantı Raporu

Seminer

Heyet Ziyareti

Profil-Röportaj

Tanıtım

Uluslararası Sorunlar

Öneri ve Görüşler

Sürelidir – 3 Ayda Bir Yayınlanır

Ocak 2008

Sayın Genel Müdürümüz ve Genel Müdür Yardımcıları

Saygıdeğer Okuyucular

Yeni bir Yılla birlikte, “Uluslararası Hukuk Bülteni” mizin ilk sayısında sizlere “Merhaba” diyebilmenin mutluluğunu yaşıyoruz.

Günümüz küreselleşen dünyasına paralel olarak ülkemizin gelişen ufku ile konu ve alan olarak büyüyen Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler gündeminden gelişmeleri duyurmak, tecrübeleri paylaşmak adına bu bültenin bir iletişim platformu olmasını diliyoruz.

Bültenin hazırlanmasında her türlü katkıyı sağlayan tüm mesai arkadaşlarımıza içten teşekkür ediyor, yayım hayatında kalabilmek adına kendilerine güveniyor ve destekliyoruz.

Bu vesile ile, yeni yılınızı kutlarken e-bültenimizin Genel Müdürlüğümüz mensupları ile birlikte hukuk camiasına hayırlı olması, katkıları sağlaması ve uzun yıllar yaşaması dileğiyle tüm okuyuculara sevgi ve saygılarımızı sunuyoruz.

Aykut KILIÇ
Genel Müdür

Editörden

E-bültenimize hoş geldiniz...

Uluslararası hukuk ve dış ilişkiler dünyasında uzun bir yola küçük bir adımla çıkıyoruz.

Bu yolla, son gelişmelerin duyurulması, tecrübelerin paylaşılması ve kültürel bir paylaşım ortamının hizmete sunulması amaçlanmaktadır.

Bülten içerik olarak bölümlerimizde uygulaması yapılan alanlarla ilgili temel nitelikte bilgi vermeyi amaçlayan makaleler, uluslararası alanda yapılan önemli toplantı ve konferanslar ve sonuç raporları, adli yardımlaşma alanında yazışma yaptığımız ülkelerle ilgili son gelişmeler, heyet ziyaretleri, kuruluş, kitap tanıtımı ve faaliyetlerimizle ilgili konulardan oluşmaktadır.

Tasarım ve dizayn açısından, İnternet ortamında uzun metin okumanın zorlukları göz önüne alınarak mümkün olduğu kadar bölümler bir-iki sayfa ile sınırlandırılmıştır. Sade bir tarz özellikle tercih edilerek, her bir bölüm ve sayfa amacına uygun şekilde bizzat tarafımızdan tasarlanmaya çalışılmıştır.

Ana hatlarını hazırlamaya çalıştığımız bültenin çıktığı yolda ilerlemesi adına gayretlerimiz ile beraber, sizlerden gelecek eleştiri ve önerilerin bizlere yön vermede katkı sağlayıp geliştireceğini düşünmekteyiz.

İlk sayımızda genel olarak bundan sonraki sayılarda hazırlamayı düşündüğümüz formata sadık kalmakla birlikte, ilk sayı itibari ile kurumun tanıtılması ile ceza ve hukuk genelgelerimizde yeni yapılan değişikliklerin incelenmesi ön planda tutulmuştur.

Yayım periyodu üç ayda bir olan bültenimizin gelecek sayısında görüşmek üzere...

Mustafa DÖNEN

İLETİŞİM

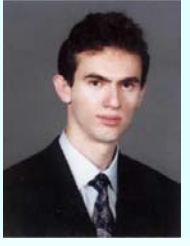
Tel: 0 312 414 78 27
Fax: 0312 425 02 90
www.uhdigm.adalet.gov.tr.
uhdigm@adalet.gov.tr

ADRES:
Adalet Bakanlığı
Ek Bina 8. Kat
PK: 6650
Kızılay/ANKARA

İÇİNDEKİLER

- 4-5 **“ULUSLARARASI ADLÎ YARDIMLAŞMA”**
Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi
- 6-7 **“Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi”**
Gonca Gülfem BOZDAĞ
Tetkik Hâkimi
- 8-9 **“GENELGELERİMİZ GÜNCELLENDİ”**
Ceza Bölümü
- 10-11 **“GENELGELERİMİZ GÜNCELLENDİ”**
Hukuk Bölümü
- 12-13 **CEPEJ RAPORU**
Bilgi Teknolojilerinin Yargı Alanında Kullanımı
- 14 **ÜLKE NOTLARI**
Konsolosluk Görüşmeleri, Bilgi Notları
- 15 **HEYET ZİYARETİ**
İngiltere, Mısır
- 16 **İNSAN HAKLARI SEMİNERLERİ**
Nurullah YAMALI
Tetkik Hâkimi
- 17 **TANITIM**
Seepag
- 18 **DUYURULAR**
Möhuk ve Çocuk Kaçırma Hakkında kanunlar çıktı
Sidas Tercümesi yapıldı
- 19-20 **UHGİDM HAKKINDA**
Personel, Görevlerimiz ve İş Cetvelleri
- 21 **YIL SONU YEMEĞİ**
- 22 **ARKA KAPAK**
Künye

Adaletin yerini bulması, kamu düzeninin korunması için suç ve suçlunun takibi, taraflar açısından ise hak arama hürriyeti ve adil yargılanma ilkesinin gerçekleşmesi yargılama faaliyetinin tam olarak yürütülebilmesine bağlıdır.

Bu kapsamda yargılama faaliyetinin yürümesi için gerekli tüm unsurların mahkemenin yargı çevresi içerisinde bulunması her zaman mümkün olmamaktadır. Suç bazen birden fazla ülkeyi ilgilendirdiği gibi, suçlu veya suçla ilgili deliller, bilgi, belge, kararlar bazen suçu ve suçluyu cezai yönden takip eden devletin hükümlerini hudutları dışında bulunulabilmektedir.

Bu durum ise; devletler arasında işbirliğini, soruşturma ve kovuşturma'da karşılıklı adli yardımda bulunmayı mecburi kılmıştır.

Uluslararası adli yardımlaşma dar anlamda istinabe ve tebligatı ifade etmekle beraber esasen suçluların iadesi, hükümlülerin nakli, soruşturma ve kovuşturmanın devri ve ilamların infazı konularını da içerisine alan geniş bir kavramdır. Buna göre uluslararası adli yardımlaşma, herhangi bir hukukî işlemin yapılması için yabancı ülkenin yetkili makamları ile yapılan her türlü işbirliğidir.

Adli yardım (adli müzaheret) ise, ekonomik engeller nedeniyle dava açmakla zorlanan kişinin, yargılama harç ve masraflarından geçici olarak muaf tutulmasını sağlayan bir müessesedir ki bu anlamda çalışmamızın konusu değildir.

İstinabe (naip hakimlik) Türk Ceza Hukuku' nun yabancı olmadığı bir müessesedir. Bununla birlikte istinabe kavramının uluslararası nitelik arz edebileceği ihtimali üzerinde durulmamıştır. Eski düzenlemelerinde olduğu gibi yeni TCK ve CMK' da, istinabenin uluslararası boyutu hakkında herhangi bir hükme yer vermemektedir. Bu haliyle Ülkemizde uluslararası adli yardımlaşma müessesinin iç hukuka aktarımı Avrupa Birliği'ne üye ülkeler ile karşılaştırıldığında oldukça zayıf kalmaktadır.

“Ülkemizde yapılan soruşturmalar dolayısıyla yabancı Devlet Adli makamlarından adli yardımlaşma isteminde bulunulması ile yabancı Devlet adli makamlarının aynı mahiyetteki istemlerinin yerine getirilmesi, ilgili Devletlerle aramızda yürürlükte bulunan ikili ya da çok taraflı sözleşmeler vasıtasıyla, bunların bulunamaması halinde, uluslararası teamül hukuku kuralları ve karşılıklılık (mütekabiliyet) ilkesi çerçevesinde yürütülmektedir.

Bu konuda adli yardımlaşma talebinde bulunulacak ülke ile aramızdaki hukuki ilişkinin tespiti amacıyla öncelikle çok taraflı sözleşmeye her iki ülkenin taraf olup olmadığı, veya aramızda ikili sözleşme bulunup bulunmadığı hususlarına ilişkin olarak Genel Müdürlüğümüz sitesindeki sözleşmeler linkinden veya Genelgelerimiz eklerinden araştırma yapılabilir.

Bazı durumlarda yardım talep edilen devlet yardım talep eden devlete sadece adli bir destek verir, bazı durumlarda ise adli yardımlaşma bir adli organın yabancı bir Devlet 'in talebi doğrultusunda çalışması ile işlemektedir. Birinci durumda hiçbir adli otorite yardım istenen devlet tarafından çalıştırılmaz . Basit bilgi değişimleri bu türe verilen temel örneklerdendir. Ancak adli yardımlaşmanın öyle bazı görünüşleri vardır ki yardım talep edilen devlet basit bir destek vermekten çok daha öteye giderek bir ceza prosedürünün bir kısmı ya da tamamının meydana getirilmesinde belirleyici rol oynamaktadır.

İstinabe talebine konu olabilecek işlere dair 1959 tarihli Avrupa Konseyi “Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardımlaşma Sözleşmesi” dolaylı bir anlatımın tercih edildiği görülmektedir.. Buna göre bir ceza davasına ilişkin olarak, soruşturma işlemlerinin yürütülmesi veya delillerin, dosya ve belgelerin gönderilmesi; tanıkların veya bilirkişilerin yeminli ifade vermelerini istenmesi, talep edilen dosya ve belgelerin asıllarına uygunluğunun istenmesi, istinabe ile talep edilebilecek işlemler arasında sayılmıştır.

Diğer taraftan, Türkiye'nin imzaladığı iki taraflı hukukî yardım sözleşmelerin hemen hepsinde, istinabenin konusu belirtilmiştir. Buna göre, hukukî ve ticarî konularda tarafların veya tanıkların dinlenmesi, yemin verilmesi veya isticvabı, bilirkişi incelemesi veya keşif yapılması, hesap ve belge incelenmesi gibi, davanın aydınlanması ve sonuçlandırılması için gerekli işlemlerin yapılması istenebilir. Sözleşmelerde belirtilen konular sınırlı sayıda değildir. Çünkü, genellikle bu ifadelerin sonunda "gibi" ibaresi yer almaktadır.

Sözleşmede belirtilen usule ve içeriğe göre düzenlenen istinabe talebi sözleşmelerde merkezi makam olarak belirlenmiş olan Bakanlığımıza gönderilir. Adalet Bakanlığı, bu talebi Dışişleri Bakanlığı'na, Dışişleri Bakanlığı da ilgili devletin yetkili makamına ulaştırır.

Adli yardımlaşma talepleri, esas olarak yerine getiren devlet milli mevzuatına uygun olarak, sözleşmelerde öngörülen taahhütler ve karşılıklılık kuralları gereğince yerine getirilmektedir.

Adli yardımlaşma ile ilgili olarak ortaya çıkan tüm uluslararası metinler gerek çok taraflı gerekse iki taraflı olsun adli yardım talebinin ret sebeplerini ihtiva etmektedir. Bir adli yardım talebi bu metinlerde öngörülmemiş olan bir gerekçeye dayanılarak reddedilemez.

Birçok sözleşme metnine ilham veren ve bu nedenle şablon metin telakki edilen 2..04.1959 tarihinde Stasbourg' ta imzalanan "Ceza İşlerinde Karşılıklı Adli Yardım Avrupa Sözleşmesi"nin (CİKAYAS) 1. maddesi' nin 2. fıkrası askeri suçlar ile ilgili yardım taleplerinde bu sözleşme hükümlerinin uygulanmayacağını düzenlemektedir.

Bakaya, firar gibi dar anlamda askeri suçlarla ilgili olarak adli yardım istenemeyeceği genel olarak kabul edilmiş bulunan bir prensip halini almıştır. Devletlerin özellikle komşu oldukları diğer bir Devlet' in askeri yargısı ile sorunlarla doğrudan ya da dolaylı olarak ilgilenmek istememesi de kabul edilebilir bir gerekçe olarak görülmüş ve bu şekilde yorumlanmıştır.

Bir adli yardım talebinin siyasi suç veya siyasi suça murtabat bir suçla ilgili olması, mali nitelikte olan bir suç hakkında talep edilmesi ya da yardım talep edilen hususun yerine getirilmesinin egemenlik, güvenlik, kamu düzeni ve diğer öz çıkarlarına hanel getirecek nitelikte olması gibi nedenler ihtiyari ret sebepleri arasından en sık karşılaştıklarımızdandır. Bunun dışında yardım talebine konu olan fiilin hem yardım talep eden hem de yardım talep edilen devlet kanunlarında suç sayılmış olması şartı olarak tanımlayabileceğimiz çifte cezalandırılma (double incrimination) şartı da yardım taleplerinin ret sebepleri arasındadır.

Benzer düzenlemeler iki taraflı adli yardımlaşma anlaşmalarında da görülmektedir.

Adli yardımlaşma taleplerinin içeriğinde olduğu kadar şekli olarak evrakın hazırlanmasına gösterilecek özen ve dikkatte önem arz etmektedir. Usulüne uygun hazırlanmayan talepler Bakanlığımızca eksiklik nedeniyle iade edildiğinden zaman kaybı meydana gelmekte veya yardım talep edilen devlet tarafından ya geç yerine getirilmekte yada "evrakın durumuna göre yerine getirilememiştir" denilerek iade edilmekte olup, bu sonuçlar ise devletimizin itibarı ile bağdaşmamaktadır. Aynı özenin diğer ülkelerin Türkiye'den adli yardımlaşma istemlerinde gösterilmesinin, bağımsız yargıya karşı yabancıların güven duygusunu pekiştireceği aksine hareketin karşılıklılık ilkesi nedeniyle bizim taleplerimizin yerine getirilmesinde olumsuz etki yapabileceği göz önünde bulundurulmalıdır.

Dünya liderleri, bundan 16 yıl önce yapılan Çocuklar için Dünya Zirvesi'nde ortak bir taahhüde giderek, bütün çocuklara daha iyi bir gelecek sağlanması için ivedi ve evrensel bir çağrıda bulunmuşlardı. O günden bu yana çocuk hakları alanında gerek ulusal gerekse uluslararası platformlarda önemli ilerlemeler kaydedilmiştir.

Çocuklara uygun bir dünya sağlanabilmesi için yapılan düzenlemelerden biri olan, 1989 yılında kabul edilen Birleşmiş Milletler Çocuk Haklarına Dair Sözleşmesi (ÇHS), medeni ve siyasal haklarla birlikte ekonomik, sosyal ve kültürel haklar dahil olmak üzere tüm insan haklarını kapsayan ve hukuki bağlayıcılığı olan ilk uluslararası belgedir.

Türkiye'nin de taraf olduğu ÇHS'nin âkit devletlere; çocuğun ana ve babasından onların rızası dışında ayrılmasını güvence altına almak, ana ve babasından veya bunlardan birinden ayrılmasına karar verilen çocuğun

kendi yüksek yararına aykırı olmadıkça ana babanın ikisiyle de düzenli bir biçimde şahsi ilişki kurmak, bu amaçla çocuğun yasa dışı yollarla ülke dışına çıkarılıp geri döndürülmemesi hallerine karşı tedbir almak yükümlülüğü getiren 9, 10 ve 11'inci maddelerinin uygulamaya geçirilmesi çerçevesinde hazırlanan "Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Sözleşme" 25 Ekim 1980 tarihinde imzalanmıştır.

Türkiye bakımından 1 Ağustos 2000 tarihinde yürürlüğe giren Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi, çocukların velâyet hakkına sahip olmayan kişilerce bir ülkeden diğerine haksız olarak götürülmesi olaylarının artması ve bu olayların yol açtığı sorunlara etkili çözümler getirilebilmesi için, uluslararası düzeyde hukukî işbirliğine duyulan ihtiyaç sonucunda hazırlanmıştır.

Söz konusu Sözleşme ile; çocuğun, velâyet hakkı ihlâl edilerek bir ülkeden diğer bir ülkeye götürülmesi veya alıkonulmasının zararlı etkilerinden uluslararası alanda korunması amacına yönelik olduğundan, çocuğun derhal mutad meskeninin bulunduğu ülkeye geri dönmesini ve şahsî ilişki kurma hakkına riayet edilmesini sağlamak amaçlanmıştır.

Türkiye Cumhuriyeti açısından Sözleşmenin uygulanmasında "Merkezî Makam" görevini Adalet Bakanlığı üstlenmiş olup, bu görevini mahallî Cumhuriyet Başsavcılıkları aracılığı ile yerine getirmektedir.

Mutad meskeni Türkiye'de olup da, velâyet hakkı ihlâl edilmek suretiyle başka bir Âkit Devlet ülkesine götürülen çocuğun geri dönmesinin sağlanmasında Cumhuriyet başsavcılıkları "gönderici makam" işlevini görmektedir. Böyle bir başvuruda bulunulması halinde, Cumhuriyet başsavcılığının ilk görevi, çocuğun bulunduğu Devletin Sözleşmeye taraf olup olmadığını tespit etmektir. Şayet söz konusu ülke Sözleşmeye taraf ise, başvuru sahibine belgelerinin düzenlenmesinde yardım edilmesi ve akabinde anılan evrakın ilgili Devlet merkezî makamına iletilmek üzere Bakanlığımıza gönderilmesi gerekmektedir.

Çocuğun, Türkiye'de bulunması halinde ise, yabancı Devlet merkezî makamından alınan iadeye ilişkin talep ve belgeler, Sözleşmeye uygunluğu tespit edildikten sonra, gereği yapılmak üzere çocuğun bulunduğu bildirilen yer Cumhuriyet başsavcılığına gönderilmektedir.

Sözleşmenin uygulanmasında, çocuğun rıza ile teslimi öncelikli olarak tercih edilmektedir. Bu nedenle, çocuğun bulunduğu yer tam ve kesin olarak belirlendikten sonra, kaçırılan kişinin rızası ile çocuğun teslimi veya taraflar arasında dostane bir çözümün sağlanması için girişimlerde bulunması gerekmektedir. Bu çerçevede, çocuğu kaçırılan kişinin bizzat beyanına başvurulması ve Sözleşmede öngörülen zorlayıcı tedbirler hatırlatılarak, rıza ile teslimin telkin edilmesi veya uzlaşma yolu ile bir çözüm bulunmasına çalışılmalıdır. Zira, ebeveynler ayrılmış olsa dahi,

çocuğun menfaati gereği birbirleriyle ve birbirlerinin aileleriyle iletişim kurmalıdır. Böylece, daha sonra yaşanabilecek muhtemel kaçırma olaylarının da önüne geçilmiş olunacaktır.¹ Ayrıca, dostane çözüme ulaşılması, çocukların daha az zarar görmesini, uzlaşmaya ulaşılması nedeniyle ebeveynler arasındaki gerginliğin azalmasını, uzun vadede daha tatmin edici çözüme ulaşılmasını ve şahsi ilişki kurulma aşamasında taraflar arasında oluşabilecek düşmanca tutumun önlenmesini sağlayacaktır.²

Böyle bir çözüme ulaşılmasının mümkün olmadığı hallerde ise, çocuğun iade edilip edilmeyeceğine ilişkin bir karar verilmek üzere, anılan talep yetkili hukuk mahkemesine tevdi edilmektedir.

Çocuğun iadesi konusunda bir karar verilmesi ve bu kararın kesinleşmesinden sonra gerekirse, İcra ve İflâs Kanunu'nun çocuk teslimine dair ilâmların icrası hakkındaki hükümlerine göre cebrî icra yoluna başvurularak, çocuğun başvuru sahibine iadesi sağlanmalıdır.

Aynı şekilde çocuğun kaçırılması suretiyle kişisel ilişki kurma hakkı engellenmişse, yine aynı usul izlenerek kişisel ilişki kurma hakkının icrası sağlanır.

Sözleşme'nin 11'inci maddesinin 1'inci fıkrasında, her Âkit Devletin adlî veya idarî makamlarının çocuğun ivedilikle iadesini sağlaması, aynı maddenin 2'nci fıkrasında ise, yetkili makamın (mahkemenin) çocuğun iade edilip edilmeyeceği hakkındaki kararını iade başvurusunun ulaşmasından itibaren altı hafta içinde vermesi gerektiği belirtilmektedir. Bu nedenle, Sözleşmeye taraf ülkeler, adli sistemlerinin izin verdiği en hızlı yargılama usulü ile başvuruya ilişkin karar vermek zorundadır.³ Sürecin hızlı ve etkin bir biçimde işleme zorunluluğu temyiz sürecini de içermektedir.⁴ Zira, Sözleşmenin hızlı ve öncelikli uygulanması, çocuğun alışmış olduğu ortamdan uzaklaşmasının doğuracağı olumsuz etkileri ve diğer ebeveynden ayrılması nedeniyle göreceği zararı azaltacaktır.⁵ Bu süre içinde her hangi bir karar verilememiş ise, iade talebinde bulunan merkezî makam gecikmenin nedenleri hakkında bilgi isteyebilir. Böyle bir durumda ilgili mahkeme, süresi içinde karar verilememesinin nedenlerini bildirmelidir (m.11/f.2). Anılan fıkranın bir amacı da, bu tür davalarda karar verme sürecinin alması gereken maksimum zamanın tanımlanması ihtiyacı ve yetkili makamların dikkatlerini süre faktörünün önemine çekebilmeğidir.⁶

Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin bir diğer önemli husus ise, Sözleşme çerçevesinde çocuğun iadesi hakkında verilen kararların, velâyet hakkının esasını etkilemeyeceğidir (m.19). Mahkemece çocuğun iadesine ilişkin verilen karar, velâyet hakkına ilişkin bir hükmü içermeyecektir. Sözleşmenin 16'ncı maddesine göre; bir çocuğun kanuna aykırı olarak yer değiştirdiğinden veya geri dönmediğinden haberdar edilmesini müteakip, çocuğun götürüldüğü veya alıkonulduğu taraf devletin adli makamları, çocuğun geri dönmesi konusunda bu sözleşmedeki şartların bir araya gelmediği tespit edilinceye kadar velayet hakkının esasına ilişkin bir karar veremeyeceğinden⁷, görülmekte olan velayet davasının bulunması halinde iade talebi hakkında verilecek kararın kesinleşmesinin "bekletici mesele" yapılması gerekmektedir.⁸ Zira, çocuğun iadesine karar verilmesi halinde velâyet hakkına ilişkin düzenlemeleri yapmak, çocuğun iade edileceği Devlet makamlarına bırakılmıştır.

1980 Lahey Sözleşmesi, ulusal ve bölgesel kanuni uygulamalar neticesinde önemli bir değişim süreci geçirmektedir. Bu değişimin en önemli nedeni, taraf devletlerin Sözleşmeyi kendi iç mevzuatlarına uygun bir şekilde değerlendirmeye çalışmaları ve bu çerçevede uygulamalarıdır.⁹ Elbette ki söz konusu süreç, gerekli hususlarda, Sözleşmenin yeni düzenlemeler ile yapılması yolunu açmaktadır. Bu bağlamda, Sözleşmeye ilişkin Protokol hazırlık çalışmaları devam etmektedir. Ülkemiz açısından ise Sözleşmenin sağlıklı bir şekilde uygulanması ve iç mevzuata uyumunun sağlanması çok büyük önem taşımaktadır. Bu konuda başarıya ulaşılabilmesi, Merkezi Makamın ve uygulayıcıların birlikte uyum içinde çalışması ile mümkün olacaktır.

¹ Guide to Good Practice, **Part III-Preventative Measures**, HCCH, p. 15

² Guide to Good Practice, **Part I-Central Authority Practice**, HCCH, p.49

³ Explanatory Report, Elisa Perez-Vera, HCCH, p. 458 (46)

⁴ Guide to Good Practice, **Part II- Implementing Measures**, HCCH, p.11

⁵ Guide to Good Practice, **Part I-Central Authority Practice**, HCCH, p.20

⁶ Explanatory Report, Elisa Perez-Vera, HCCH, p. 458 (46)

⁷ Explanatory Report, Elisa Perez-Vera, HCCH, p. 463 (51)

⁸ Guide to Good Practice, **Part I-Central Authority Practice**, HCCH, p.47

⁹ Guide to Good Practice, **Part II- Implementing Measures**, HCCH, p. 20-21

Uluslararası adli yardımlaşma konularında Soruşturma ve Kovuşturma makamlarımıza yol gösteren 69 No'lu Genelgemizin gerek yurtiçi gerekse yurtdışı uygulamasından kaynaklanan ihtiyaçlar ve taraf olunan sözleşmelerdeki değişiklikler uyarınca güncellenmesi gerekmektedir.

CEZA TEBLİGATINDA MASRAF GEREKMEDİĞİ
Ceza tebligatlarında masraf gerekmediği belirtilmiştir.

TEBLİGAT TALEPNAME Sİ

Yabancılara yapılacak tebligat için talepname gerektiği belirtilmiş olup, bu amaçla hazırlanan 3 dilde tercümelidir olduğundan tercüme gerektirmeyecek şekilde ve gideceği ülke ile aramızdaki hukuki ilişkiye göre dayanak sözleşmenin seçmeli hazırlandığı talepname örneği (Ek 11) olarak eklenmiştir.

MUHATAP SAYISINCA TEBLİĞ EVRAKI

Tebliğat yapılacak kişi sayısınca tebliğ edilecek evrak hazırlanması gerektiği belirtilmiştir.

ADLİ YARDIMLAŞMA EVRAKININ MUHTEVİYATI

Adli yardımlaşma evrakına talepname ile birlikte nelerin eklenmesi gerektiği genel olarak sayılmıştır.

ADLİ YARDIM EVRAKININ ÖZENLE HAZIRLANMASI

Evrakın özenle hazırlanmasına ilişkin olarak zımba kullanılmaması, dosyalanarak ve sırasına uygun şekilde iletilmesi konusunda açıklama yapılmıştır.

FRANSA VE TERCÜME

Bu ülkeye yönelik istinabe evrakı için tercüme yapılmasına halen gerek yoktur. Ancak tebligat söz konusu ise evrakın tercümesi ile birlikte iletilmesi gerektiği belirtilmiştir.

YABANCI İSTİNABE TALEBİNİN İFA YERİ

Yabancıların hazır bulunma taleplerinin yerine getirileceği zaman ile birlikte ifa edilecek yerinde açık adres olarak belirtilmesi gerekmektedir.

ASKERİ SUÇLAR

Taraf olduğumuz ikili sözleşmelerde ve CİKAYAS'da Askeri suçların ister askeri mahkemede ister sivil mahkemede bakılsın yerine getirilemeyeceği belirtilmiştir.

EL KOYMA VE MÜSADEREYE İLİŞKİN SÖZLEŞMELER

El koyma ve müsadereye imkan sağlayan yeni sözleşmeler bu bölüme eklenmiştir.

İADE TALEBİNİ DÜZENLEYECEK MAKAM

İade taleplerinin hazırlık aşamasında Başsavcılıklar, yargılama aşamasında ise Mahkemelerce hazırlanacağı belirtilmiştir.

Sayfa 9: Genelgelerimiz Güncellendi (Ceza Bölümü)

ADRES TESPİTİ VE NÜFUS SABİKA TEMİNİ İÇİN TALEPNAME

Almanya, Rusya, Hollanda, Bulgaristan ve Yunanistan ülkelerinden yapılacak adres tespiti ve nüfus-adli sicil kayıtlarının talepname ile istenmesi gerekmekte olup, buna ilişkin 3 dilde tercüme içermekle bu haliyle her ülkeye hitap edebileceğini düşündüğümüz ve gideceği ülke ile aramızdaki hukuki ilişkiye göre hukuki dayanağı seçmeli hazırlanan talepname örneği (Ek 12) olarak eklenmiştir.

YABANCILARIN KİMLİK TESPİTİ

Yabancıların kimlik tespitinin yapılmasına ilişkin bir paragraf eklenip bu bölüm genel olarak kimlik bilgilerinin tespiti amaçlı genel kural ve özel talebi olan ülkeler olarak (2.) madde olarak düzenlenmiştir.

ADRES TESPİTİ VE NÜFUS SABİKA TEMİNİ

Özel talebi olan ülkeler ve talepleri başlıklar halinde eklenmiştir.

SÖZLEŞMELERE YENİ TARAF OLAN ÜLKELER

Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler sözleşmelerine yeni taraf olan ülkeler eklenmiştir.

YENİ SÖZLEŞMELER

Avrupa Konseyi ve Birleşmiş Milletler sözleşmeler tablosuna "Yolsuzlukla Mücadeleye" ilişkin sözleşmeler ve taraf olan ülkeler eklenmiştir.

ADLÎ YARDIM - ADLÎ YARDIMLAŞMA

İç hukukumuzda mevcut olan Adlî yardım müessesesi ile anlam karışıklığına yer verilmemesi ve "Legal Assistance" kelimesinin tam karşılığı olarak "Adlî Yardım" ibareleri "Adlî Yardımlaşma" olarak düzeltilmiştir.

Hazırlayan: Mustafa DÖNEN (Tetkik Hâkimi)

Genelgemiz son hali ile
www.uhdigm.adalet.gov.tr
adresinden incelenebilir.

Özel hukuk alanında yapılan genelge çalışmalarında sözleşmelere yeni katılan ülkelere ilişkin güncellemeler yapılmıştır. İstinabe, nafaka ve çocuk kaçırma konusundaki genelgelere ilişkin olarak yapılan önemli değişiklikler aşağıda belirtilmiştir.

1)Hukuki Konularda Uluslararası Adli Yardımlaşma Taleplerine Uygulanacak Esaslar

-Genelge Adı

Bir önceki genelgede yer alan “adli yardım” ibaresi “adli müzaharet”le karıştırılabilmesi ihtimaline binaen “ adli yardımlaşma” olarak değiştirilmiştir.

-Yabancı Devlet ile Türkiye arasında İkili Anlaşma veya Çok Taraflı Sözleşme Bulunması halinde Türkiye’den talep edilen tebligat ve istinabe

Bu başlık altında yurt dışından gelen tebliğ taleplerinin Cumhuriyet başsavcılıkları tarafından “PTT aracılığı ile Tebligat Kanunu ve Tebligat Tüzüğü’nün hükümlerine göre evrakın Türkçe tercümesinin bulunması halinde yurt içi tebligatta olduğu gibi; Türkçe tercümesinin bulunmadığı hallerde ise, muhatap kabul ettiği takdirde tebligat yaptırılacağı” belirtilerek Türkçe tercümesinin bulunmaması halinde tebligatın muhatap kabul ettiği takdirde yapılması hususu vurgulanmıştır.

-Türkiye’de Bulunan Yabancı Devlet Diplomatik Temsilcilerine Tebligat Usulü

Bu başlığın altına Birleşmiş Milletler’e yapılacak tebligatlarda , 16/03/1950 tarih ve 5598 sayılı Kanunla onaylanması uygun bulunan ve 21/03/1950 gün ve 7462 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanarak aynı tarihte yürürlüğe giren “Birleşmiş Milletlerin Ayrıcalık ve Muafiyetlerine Dair Sözleşme”nin 2’nci ve 8’inci maddeleri hükümlerinin göz önünde tutulması gerektiği belirtilmiştir.

-Türkiye’de yabancı devlet temsilciliklerinde çalışan Türk vatandaşlarına tebligat usulü

Türkiye’de bulunan yabancı devletin Büyükelçilik veya Başkonsolosluk binaları ve diğer çalışma yerlerinin “memleket dışı yer sayılması” nedeniyle diplomatik dokunulmazlığa sahip olduğuna ilişkin bölümde yer alan “memleket dışı yer ibaresi” tezinin doktrinde tartışmalı olması nedeniyle çıkarılmıştır.

2)Nafaka Alacaklarının Yabancı Ülkelerde Tahsili

-Çocuklara Karşı Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin Lahey Sözleşmesi ile Nafaka Yükümlülüğü Konusundaki Kararların Tanınması ve Tenfizine İlişkin Lahey Sözleşmesi

Sözü edilen Sözleşmeler kapsamında kararların tenfiz edilmesi için kesinleşmiş olması gerektiği ancak , kanun yolları açık bulunmasına rağmen, talep edilen ülkede geçici icrai kuvvete haiz kararlar verilebiliyorsa veya ihtiyati tedbirler alınabiliyorsa, tenfizin talep edildiği ülkede diğer akit devletler tarafından verilen bu gibi kararlar hakkında da tanıma veya tenfiz kararı verilebileceği belirtilerek ara kararların tenfiz edilebilme koşulları vurgulanmıştır.

-Çok dilli nüfus kayıt örneği

Talebe eklenecek belgeler arasında sayılan yer alan ve bir önceki genelgemizde çevirileriyle birlikte yer alan nüfus kayıt örneği yerine nüfus müdürlükleri tarafından Viyana'da akdedilen 8 Eylül 1976 tarihli Ahvali Şahsiye Sözleşmesi uyarınca düzenlenecek çok dilli nüfus kayıt örneklerinin kullanılması esası kabul edilmiştir.

-Belgelerin Düzenlenmesinde Dikkat Edilecek Hususlar

“Nafaka alacaklarının yabancı ülkelerde tahsiline ilişkin sözleşmeler sadece nafaka alacağını kapsadığına ilişkin” bölüme “ Faiz (ancak mahkeme tarafından hükmedilmesi halinde talep edilebilir), tazminat, vekalet ücreti ve yargılama giderlerinin tahsili mümkün bulunmamaktadır.” şeklinde bir ekleme yapılarak nafaka alacağı dışındaki alacakların sözleşmeler kapsamında talep edilemeyeceği vurgulanmıştır.

-Birikmiş Nafaka Borcuna Dair Liste Örneği

Liste İngilizce, Fransızca ve Almanca çevirisiyle birlikte eklenmiştir.

3) Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesinin Uygulanması

-Birinci Bölüm

Bu bölüme, 5717 sayılı “Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Yön ve Kapsamına Dair Kanun”un 22/11/2007 tarihinde kabul edilerek 04/12/2007 tarih ve 26720 sayılı Resmi Gazete’de yayımlan yürürlüğe girdiği hususu eklenmiştir.

-Aracı kurum olarak

Aracı kurumların yapacakları işlemler belirtilirken, cebri icra konusunda 5717 Sayılı Kanununun 18 ve devamı maddelerine atıfta bulunulmuştur.

-Yetki belgesi

Genelge’ye Çocuk Kaçırmanın Hukuki Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesinin 28. maddesi uyarınca düzenlenmesi gereken vekaletnamenin Fransızca ve İngilizce örneği eklenmiştir.

Hazırlayan: Dilek DOĞAN (Tetkik Hâkimi)

(Yargının Etkinliği İçin
Avrupa Komisyonu)

3 Kasım 2007 tarihli
toplantı raporunda
Avrupa Komisyonu üye

ülkelerinde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımı konusunda genel bir değerlendirme yapılırken UYAP'a “ileri bir örnek” olarak ayrı bir bölüm açılmış ayrıca bu konuda hazırlanan tanıtıcı rapor ek olarak sunulmuştur.

Genel Olarak:

Bu raporda bulunan veriler temel olarak CEPEJ'in “Avrupa Yargı Sistemleri -2006” raporuna dayanmakta olup, buna ek olarak birkaç özel araştırma raporundan da yararlanılmıştır.

Bilgi ve iletişim teknolojilerindeki hızlı gelişim yargı alanında da yeni ve önemli fırsatların ortaya çıkmasını sağlamıştır. Web servisleri, elektronik veri depolanabilmesi, kanuni evrakın elektronik olarak aktarılabilmesi, yasa maddelerinin elektronik olarak kullanılabilmesi ve mahkeme kalemlerine on-line olarak ulaşılabilme imkanları tüm dünyada yargı fonksiyonlarının yeniden gözden geçirilmesi ve düzenlenmesi için gerekçe oluşturmuştur.

Yargı sürecinin kısaltılması, etkinliğinin artırılması ve yargı sistemine olan kamu güveninin artırılması bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımındaki başlıca amaçları oluşturmuşlardır.

Avrupa'da bilgi ve iletişim teknolojilerinin yargıda kullanımı 1980'lerden sonra artmaya başlamıştır ancak 1970'lerde yoğun ilgi gösterilen konu hakkındaki bazı tartışmalar 1960'lara kadar da gitmektedir. İlk başlarda bireysel veya küçük ekipler tarafından geliştirilen uygulamalar geniş bir stratejik yaklaşımdan uzak olarak yürütülmekte iken 1990'lardan sonra konu hakkında daha stratejik bakış açısı ve uzun dönemli planlar ile yaklaşılmaya başlanmıştır.

Tüm Avrupa'da bilgi ve teknoloji kullanımını sağlamak üzere mevcut usul hükümlerini değiştirmek üzere yasal reformlar yapılmıştır. Bu konuda Avrupa Konseyi direktif ve tavsiyeleri teşvik edici olmuştur.

Mahkemelerde Teknoloji Kullanımı:

Mahkemelerde bilgi ve iletişim teknolojileri kullanımı; mahkemenin kendi dairesindeki kullanımı ve diğer mahkemeler ve kamu kurumları ile elektronik bilgi paylaşımı sağlamak amaçlı kullanımı şeklinde iki açıdan incelenmektedir.

Mahkeme faaliyetlerinde kullanılan teknoloji temel olarak üç gruba ayrılmaktadır. Bunlardan birincisi temel teknolojiler olarak adlandırılan bilgisayar, yazılım, İnternet bağlantısı imkanıdır. İkinci grup ise mahkeme faaliyetlerinde kullanılmak üzere kayıt sistem ve duruşma yönetim otomasyon sistemleridir. Son olarak, üçüncü grup Hâkim faaliyetlerinin desteklenmesi için yasa, içtihat ve hukuk kütüphanelerine ulaşım imkanı olarak sayılmaktadır.

Elektronik bilgi paylaşımı için tüm Avrupa çapında kullanılan en yaygın yöntem Web servisleridir. Bazı ülkelerde Yüksek Mahkemeler ve Adalet Bakanlığı merkezli siteler aracılığı ile organizasyon yapılırken bazı ülkelerde ise mahkemeler kendilerine ait siteler aracılığı ile bilgi paylaşımı yapabilmektedirler. Bu siteler genel bilgileri, mahkeme organizasyonu ve faaliyetleri hakkında bilgileri, yasal mevzuat ve davalara ilişkin bilgileri ihtiva etmektedirler. İkinci olarak e-mail elektronik bilgi paylaşım yöntemi olan e-adalet projesi Birleşik Krallık, Almanya, Avusturya, Finlandiya'da yürütülmektedir. Üçüncü olarak davaların elektronik ortamda on-line olarak yürütülmesi gündemde bulunmakla birlikte bu yöntem diğerlerine göre pek çok unsurun çok iyi bir şekilde yönetilmesini gerektirmekte olup, bu sistem konusunda Avusturya ve İtalya'da çalışmalar bulunmaktadır.

UYAP (Geniş bir reform yaklaşımı):

Bilgi teknolojilerini yargı alanında kullanan ülkeler arasında ki en ilgi çekici örneğini Türkiye oluşturmaktadır. Avrupa Birliği üyeliği yolunda 2001 yılından başlayan önemli yasal reformlar yapılmıştır. Bu sayede mevzuat düzenlemeleri yanı sıra kurumların güçlendirilmesi, yeni uygulamaların benimsenmesi yoluna gidilmiştir. İşte bu süreç içerisinde geliştirilen yargısal kurumları (Cezaevi, Polis, Jandarma, Gümrük v.s.) entegre etmeyi hedefleyen UYAP en dikkat çekici proje olarak görünmektedir. Buna göre süreç içerisinde ihtiyaç duyulan her türlü bilgiye en kısa yoldan ulaşmak mümkün olacaktır. Proje içeriği ve boyutları itibari ile muazzam boyutlardadır ve boyutu hakkında bir ipucu vermek gerekirse ceza yargısı, hukuk yargısı, savcılık, idari yargı, istinaf, temyiz, avukat gibi pek çok unsuru içermektedir.

Proje temel olarak iki aşamadan oluşmaktadır. Birincisini, Adalet Bakanlığı ve alt birimlerinin otomasyona bağlanması ve buna bağlı olarak evrakın elektronik olarak işlem görmesini sağlayan Doküman Yönetim Sisteminin kurulması oluşturmaktadır. İkinci aşamada ise taşra birimlerinin sisteme bağlanmasından oluşmaktadır ve bu aşamada 2007 yıl sonunda tamamlanmış olacaktır.

Bu proje ile ayrıca yeni teknolojilerin kullanımı için personel eğitiminin önemi bir kez daha görülmüştür.

Hazırlayan: Mustafa DÖNEN - Nevzat AKBİLEK
(Tetkik Hâkimi)

KONSOLOSLUK GÖRÜŞMELERİ

31 Ekim-1 Kasım 2007 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilen Bakanlığımızın Genel Müdürlüğümüzce temsil edildiği Türkiye-Almanya konsolosluk görüşmelerinde; İlk olarak, özellikle terör suçlarında suçluların iadesi konusunda karşılaşılan sorunlar ve bu çerçevede şekli nedenlerden dolayı geri çevrilen talepler konusu görüşülmüştür. İkinci olarak, çocuk kaçırma dosyalarında ebeveynle çocuğu arasında şahsi ilişki tesisi için vize verilmesi konusu üzerinde durulmuştur. Son olarak, her iki ülke cezaevlerinde tutuklu ve hükümlü olarak bulunan vatandaşlar konusu ele alınmıştır.

RUSYA FEDERASYONU

Dışışleri Bakanlığı yazıları ile;
Tebliğata yarar açık adreslerinin tespiti istenen vatandaşlarımızın Konsolosluk Şubesi veri kayıtlarında hakkında bilgi bulunmadığı takdirde, RF'de ki taleplerin iletildiği Rusya Federasyonu Dışışleri Bakanlığı'ndan alınan yanıtlarda, RF'de ki yabancıların adreslerini kapsayan merkezi kayıt sistemi bulunmaması nedeniyle, adres tespiti istenen yabancıların kimlik bilgilerinin yanı sıra RF'de ki tahmini ikametgah bölgelerine ve pasaportlarına dair bilgilere de ihtiyaç duyulduğu defaatle bildirilerek, bu tür yazışmalarda RF tarafından istenilen bilgilere mutlaka yer verilmesine özen gösterilmesini istenilmektedir.

SİNGAPUR

Dışışleri Bakanlığı yazıları ile;
Singapur Büyükelçiliğimizden cevaben alınan yazıda, Singapur Dışışleri Bakanlığı'nın Nota'sına atfen, adli yardımlaşma evrakının İngilizce yerine Çin'ce ye tercüme edilmiş olması nedeniyle işleme konulmadığı ve mahkeme kuralları gereğince söz konusu belgelerin İngilizce'ye çevrilmesinin gerekli olduğu belirtilmektedir.

SİRBİSTAN VE KARADAĞ

Eski Yugoslavya ile aramızda geçerli bulunan sözleşmeler her iki devletin Sırbistan ve Karadağ olarak ayrılmasından sonra her iki devlet içinde geçerliliğini korumakta olup, adli yardımlaşma evrakının hazırlanmasında her iki devletin ayrı devletler olduğuna dikkat edilmesi ve ifade alınmasına ilişkin taleplerde ilgilinin evrak için de belirtilen adresinin bugün hangi ülke sınırları içerisinde kaldığının gözetilmesi gerekmektedir.

İngiltere Adalet Bakanı Sayın Rt Hon Jack Straw 22-23 Kasım 2007 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Bu ziyaret çerçevesinde 22 Kasım 2007 tarihinde Konuk Bakan Denetimli Serbestlik Merkezini ziyaret etmiş; 23 Kasım 2007 tarihinde ise Adalet Bakanı Sayın Mehmet Ali Şahin tarafından makamında kabul edilmiştir.

Karşılıklı işbirliği ile bilgi alışverişinin geliştirilmesinin öneminin vurgulandığı söz konusu görüşme sonrasında Bilgi İşlem Daire Başkan Yardımcısı Sayın Mesut Orta tarafından UYAP konusunda bir sunum yapılmıştır. Yapılan sunum sonrasında ve gerçekleştirilen basın toplantısında Jack Straw, UYAP projesini çok etkileyici bulduğunu, Sayın Bakanımız da her alanda olduğu gibi bu alanda da Bakanlığımızın işbirliğine hazır olduğunu vurgulamıştır. Basın toplantısı sırasında ayrıca, İngiltere'den suçluların iadesine yönelik yapılan taleplerimiz konusunda işbirliğinde yaşanan sorunların farkında olduklarını, yetkililer arasında bu konudaki çalışmaların ilerletilmesi gerektiğini belirtmiştir.

İngiltere Adalet Bakanı ziyaret sonrasında gönderdiği teşekkür mektubunda, ziyarete ilişkin memnuniyetinin bir kez daha ifade ile birlikte, bilişim alanında İngiltere'nin Türkiye'den bilgi ve tecrübe paylaşımı yolu ile öğrenebileceği çok şey olduğunu belirtmiştir.

Mısır Adalet Bakanlığı Uluslararası ve Kültürel İşbirliğinden Sorumlu Bakan Yardımcısı Borhan Mohamed Tawid Amrallah, beraberindeki bir heyetle Adalet Bakanlığı Müsteşarı Sayın Fahri Kasırğa'nın davetlisi olarak 5-13 Ocak 2008 tarihlerinde ülkemize resmi bir ziyaret gerçekleştirmiştir. Konuk Heyet 7 Ocak 2008 tarihinde Sayın Fahri Kasırğa tarafından makamında kabul edilmiştir.

Söz konusu toplantıda, arasında adli alandaki işbirliği ni daha da geliştirme amacıyla iki ülke arasında Adli İşbirliği Protokolü Taslağı imzalanmasına ilişkin çalışmalara başlanabileceği konusunda mutabakata varılmış olup, Konuk Bakan Yardımcısı ayrıca, Türkiye'den Mısır'a yönelik adli yardım taleplerine ilişkin evrakın İngilizce tercümelerini de kabul edebileceklerini belirtmiştir.

Sayın Müsteşarımız, uyuşturucu ticareti suçundan anılan ülkede mahkum edilen ve cezaları infaz edilmekte olup, ülkemize nakil talebinde bulunan vatandaşlarımızın durumunu dile getirmiştir. Konuk Bakan Yardımcısı, hükümlülerin nakline ilişkin İkili Sözleşmenin 6. maddesinin tadilini müzakere de dahil olmak üzere her türlü işbirliğine hazır olduklarını ifade etmiştir.

Söz konusu toplantıda ayrıca, başta cezaevlerinin durumu ve alternatif uyuşmazlıkların çözüm yolları olmak üzere, iki ülke adli sistemleri hakkında bilgi alışverişinde bulunulmuş ve iki ülke arasındaki adli ve diğer alanlardaki işbirliğinin daha da geliştirilmesi temennisi dile getirilmiştir.

AİHM KARARLARININ İÇ HUKUKTA UYGULANMASINA YÖNELİK ÇALIŞMA TOPLANTILARI

Bakanlığımız ve Avrupa Konseyi'nin işbirliği ile, AİHM kararlarının uygulanmasını izlemede Bakanlar Komitesi'ne yardımcı olmaya yönelik program kapsamında Hâkim ve Cumhuriyet Savcıları'na yönelik İstanbul, Ankara, Trabzon, İzmir, Manisa, Mersin ve Adana Adliyelerinde bir dizi çalışma toplantısı düzenlenmiştir.

Bahse konu çalışma toplantılarında; Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin 10. maddesinde yer alan "İfade Özgürlüğü" kapsamında "Türk hâkim ve savcılarının Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının infazı hakkındaki düşünceleri ve karşılaştıkları zorluklar", "Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararları infaz mekanizmasının tanıtılması ve infaz sürecinde Avrupa Konseyi Bakanlar Komitesi'nin rolü ve izlenen usuller hakkında bilgilendirme", "Anayasa'nın 90. maddesine getirilen değişikliği takiben Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi kararlarının Türk hukukuna olan etkisi" konuları ele alınmış, Türk Hâkim ve Savcıları'nın konuya ilişkin görüş ve fikirleri değerlendirilmiştir.

Toplantılara konuşmacı olarak katılan Avrupa Konseyi İcra Direktörlüğü Uzman Hukukçusu Özgür Derman, AİHM kararlarının infaz süreci ile özellikle Bakanlar Komitesi gündeminde bulunan ve Sözleşmeciler Devlet sıfatıyla Türkiye'den çözüm önerisi beklenen dosyalar hakkında bilgi vermiştir. Bu kapsamda Özgür Derman, Ülkemizde gerekli mevzuat değişikliklerinin yapıldığı uzun tutukluluk, güvenlik güçlerinin olumsuz eylemleri karşısında etkin soruşturma, ifade özgürlüğü, yeniden yargılama gibi konularda AİHM içtihatlarının uygulamaya aktarılması hususunda Hâkim ve Savcılardan karşılaşılan zorluklar hakkında bilgi talep etmiştir.

Çalışma toplantılarına yaklaşık 200 Hakim ve Savcının katılımı sağlanmış ve katılımcıların değerlendirmelerinde;

- Her ne kadar Adalet Bakanlığı İnternet sitesinde AİHM kararları yayınlanıyor olsa da iş yoğunluğu sebebiyle bu kararların okunmadığı, bu güçlüğün aşılması amacıyla belirli hak ve özgürlüklere ilişkin temel kriterlerin yer aldığı AİHM içtihatlarına ilişkin bir başvuru kitabının hazırlanmasının faydalı olacağı,
- İçtihatların doğrudan uygulamaya aktarabilmesini teminen, Yargıtay içtihatlarında bu hususlara değinilmesinin önem arz ettiği,
- Özellikle ifade özgürlüğü ile ilgili olarak İç mevzuatımızda halen AİHM içtihatları ile çelişen hükümlerin olduğu,
- Güvenlik güçlerinin eylemlerine ilişkin 4483 sayılı yasanın uygulanmasında bazı yorum farklılıklarının yaşandığı,
- İç mevzuatımızda gerçekleştirilen köklü değişikliklerin uygulamaya aktarılması için zaman gerektiği, bazı hususların bu aşamadan sonra netlik kazanacağı, ifade edilmiştir.

Özgür Derman sonuç değerlendirmesinde, Türk Hâkim ve Savcılarını temel hak ve özgürlükler konusunda duyarlı ve eğitilmiş bulduğunu, ancak mevzuatta yapılan değişikliklerin uygulamaya aktarılması hususunda daha aktif bir rol oynamaları gerektiğini düşündüğünü belirtmiştir.

Nurullah YAMALI
Tetkik Hâkimi

Güneydoğu Avrupa Ülkeleri İşbirliği Girişimi (SECI), günümüzde Balkanlar'dan kaynaklanan inisiyatif olma özelliğine sahip bölgesel bir oluşumdur. Merkezi Bükreş'te bulunan SECI'nin faaliyetleri özellikle ABD tarafından desteklenmektedir. Türkiye'nin yanı sıra Arnavutluk, Bosna Hersek, Bulgaristan, Hırvatistan, Yunanistan, Macaristan, Makedonya, Moldova, Romanya, Sırbistan Karadağ ve Slovenya SECI'ye üye ülkelerdir. SECI, üye ülkeler arasındaki sınıraşan suçlarla mücadelede, polisiye ve gümrük alanlarındaki işbirliğini desteklemekte ve ortak operasyonlar düzenlemektedir.

SECI ile yakın işbirliği halinde çalışacak Güneydoğu Avrupa Savcılar Danışma Grubu (SEEPAG), 12 Aralık 2003 tarihinde yapılan toplantıda kabul edilen deklarasyonla oluşturulmuştur. Söz konusu deklarasyon bağlayıcı olmamakla birlikte, katılan ülkelerin taraf olduğu ikili veya çok taraflı adli yardımlaşma konulu sözleşmelerin uygulanmasına hız kazandırmayı, acele hallerde hazırlık soruşturması aşamasındaki olaylarda daha etkin ve hızlı adli yardım almayı kolaylaştırmayı amaçlamaktadır. Bu amaçla katılan ülkelerin savcılar arasında doğrudan iletişim ağı kurulmasına yarayacak irtibat noktaları belirlenmiştir. Ülkemiz dışında diğer ülkelerin Genel Savcılıklarında görevli birer savcı ülkelerini temsil etmektedirler.

Güneydoğu Avrupa Savcılar Danışma Kurulu dönem başkanlığı üye devletler tarafından alfabetik sıraya göre yapılmaktadır. 2003-2005 yılları arasında, SEEPAG dönem başkanlığı Sırbistan Karadağ tarafından yerine getirilmiştir. Şubat 2006'ta dönem başkanlığı Slovenya'ya geçmiş olup, 2007 yılının Şubat ayında dönem başkanlığı Ülkemize devredilmiştir. SEEPAG dönem başkanı olarak Ülkemizi Uluslararası Hukuk ve Dış İlişkiler Genel Müdürlüğü Daire Başkanı Behçet Tufan Turan temsil etmektedir.

SEEPAG faaliyetlerini kendi tüzüğüne göre faaliyetlerini yürütmektedir. Ancak, bu tüzük hükümleri üye ülkelere iç hukuk alanında ve uluslararası alanda sorumluluk anlamında yükümlülükler doğurmamaktadır. Bu tüzükte, SEEPAG'ın, tamamen bir danışma organı olarak hareket edeceği ve üye ülkelerin birbirleriyle iyi örneklerin paylaşılacağı bir platform olacağı vurgulanmıştır. SEEPAG toplantılarında, her ülke toplantı konusundaki kendi ülke mevzuatlarını anlatarak, bu konudaki iyi örneklerini ya da operasyonel bilgilerini diğer ülkelerle paylaşmaktadır.

ÇOCUK KAÇIRMA HAKKINDA KANUN

5717 sayılı Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Yön ve Kapsamına Dair Kanun ile; Uluslararası Çocuk Kaçırmanın Hukukî Veçhelerine Dair Lahey Sözleşmesi'nin, iç hukukta daha etkili bir şekilde uygulanması ve Sözleşmeye taraf devletler arasında velâyet hakkına sahip olmayan kişilerce kaçırılan çocukların mutad ikâmetgah ülkesine iadesine ve şahsî ilişki kurulmasına dair usul ve esasların düzenlenmesine ilişkin hükümlere yer verilmiştir. Söz konusu Kanun, Türkiye'nin ahdî yükümlülük gereği olarak özel nitelikli düzenlemeler getiren Sözleşmenin amacına uygun, etkin, süratli ve yeknesak bir şekilde uygulanmasını sağlamak için başta Sözleşmeye taraf Avrupa Birliği üyesi ülkeler olmak üzere, taraf devletlerin bu konuya ilişkin uygulama kanunları da göz önünde tutularak hazırlanmıştır.

Anılan Kanun ile getirilen önemli düzenlemelerden biri de 18'inci maddede belirtildiği üzere, çocuğun iadesine veya şahsî ilişki kurulmasına dair ilamların, İcra ve İflas Kanunu'nun 25'inci maddesinde belirtildiğinden farklı olarak yazılı bir icra emri tebliğ etmeksizin yerine getirilecek olmasıdır. Anılan düzenleme ile, iadeye karar verilmesi halinde çocuğun yerinin değiştirilmesinin, başka bir yere kaçırılmasının önlenmesi hedeflenmiştir.

MÖHUK DEĞİŞTİ

Artan milletlerarası ilişkilerin yoğunluğu ile 20 yılı aşkın bir süredir uygulanan 2675 sayılı Kanun'un bazı ihtiyaçları karşılamadığı görülmüştür. Bu itibarla, hazırlanan 5718 sayılı Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun, temel konular yanında, 4721 sayılı yeni Türk Medeni Kanunu ile getirilen bazı temel hukuki esaslar çerçevesinde yeniden düzenlenmiştir. Ayrıca, 5718 sayılı Kanun'un, 2675 sayılı Kanun'dan sonra onaylanan ve "yeknesak kanun" niteliği taşıyan Lahey Nafaka Sözleşmesi gibi milletlerarası sözleşmelerle uygulanamaz hale gelen hükümleri de yeniden gözden geçirilmiş, Avrupa Birliği müktesebatı ile uyumlu hale getirilmeye çalışılmıştır.

TERCÜME

SİDAS (Suçluların İadesine Dair Avrupa Sözleşmesi) tercümesi güncelleştirilerek, çekinceler listesinin tercümesi eklendi.

(Güncellemeler sitemizden takip edilebilir.)

**Uluslararası Hukuk konularına ilgi duyan
Bütün meslektaşlarımızdan
Bültenimizde yayınlamak üzere
Her türlü makale, eleştiri, deneme ve yazılarını
Göndermelerini
Bülten hakkındaki eleştirilerini
Bizlere iletmelerini
Bekliyoruz.**

YAYIN KURULU

Kuruluş Tarihi: 1993

Genel Müdür: Aykut KILIÇ

**Genel Müdür Yrd.:Ergin ERGÜL
Genel Müdür Yrd.:Bilal ÇALIŞKAN
Genel Müdür Yrd.:Abdullah CEBECİ**

**Daire Başkanı: Mehmet EROĞLU
Daire Başkanı: Dr. Fazlı DOĞAN
Daire Başkanı: H. Sami KUZU
Daire Başkanı: B. Tufan TURAN**

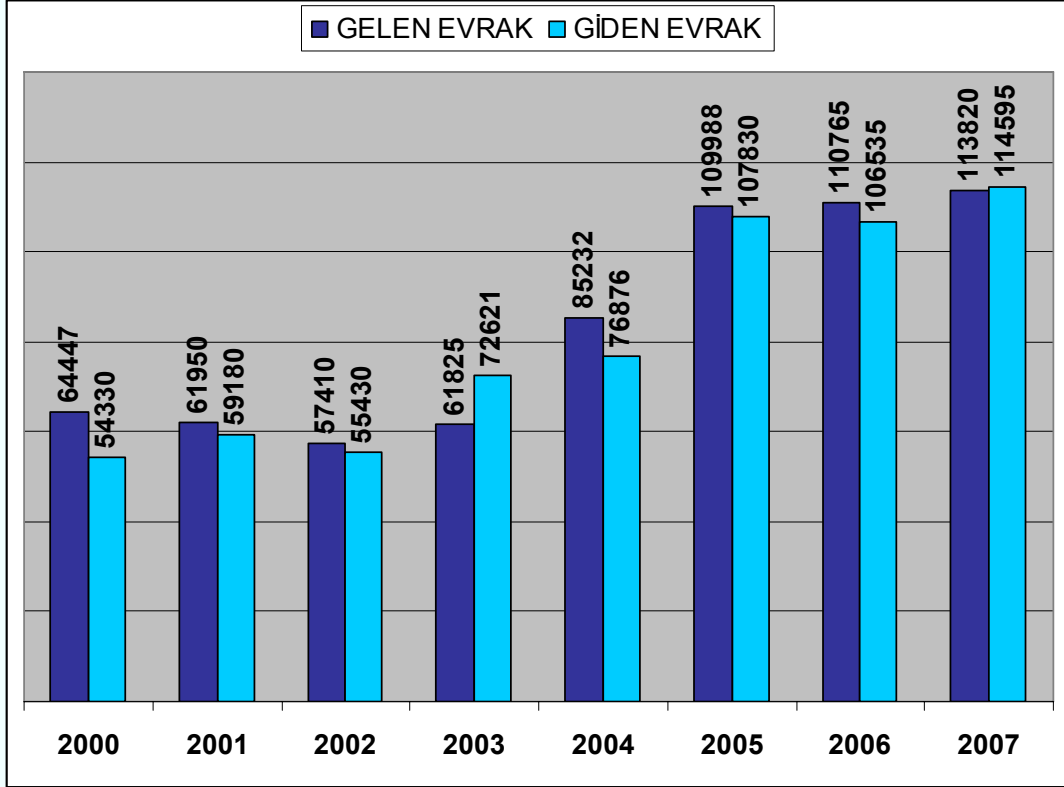
PERSONELİMİZ

Genel Müdür	1	Şube Müdürü	5
Genel Müdür Yrd.	3	Mütercim	2
Daire Başkanı	4	Şef	10
Tetkik Hâkimi	28	Memur	58

Genel Müdürlüğümüzün Görevleri

1. Yurt dışında işlenen ve Türk yargı yetkisine giren suçlar konusunda adlî makamlara bilgi ve belge sağlanmasına yardımcı olmak,
2. Cezaî ve Hukuki konularda uluslararası adlî yardımlaşma; tebligat, istinabe işlemlerini yürütmek,
3. Kovuşturmaların aktarılması ve kesinleşmiş mahkûmiyetlerin infazı işlemlerini yapmak,
4. Suçluların iadesi ile ilgili işlemleri yürütmek,
5. Hükümlülerin nakline ilişkin işlemleri yürütmek,
6. Bakanlığın uluslararası kuruluşlarla ilgili faaliyetlerini yürütmek,
7. Bakanlığımız görev alanına giren cezaî konularda uluslararası sözleşmelerin, yapılışı ve uygulanması esnasında görüş bildirme ve ilgili toplantılarda Bakanlığımızı temsil etme,
8. Uluslararası ceza hukuku konusundaki gelişmeleri izlemek, bu konulardaki gerek ulusal gerekse de uluslararası çalışmalara katılmak, gelişmelerin iç hukuka yansıtılması için ilgili kurum ve birimleri bilgilendirmek.
- 9- Nafaka alacaklarına dair Uluslararası BM ve Lahey Sözleşmeleri ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 10- Bakanlığın uluslararası kuruluşlarla ilgili faaliyetlerini yürütmek.
- 11-Uluslararası hukuk ve insan hakları konusundaki gelişmeleri izlemek, bu konulardaki çalışmalara katılmak, gelişmelerin iç hukuka yansıtılması için ilgili kurum ve birimleri bilgilendirmek.
- 12- Avrupa İnsan Hakları Mahkemesine Türkiye Cumhuriyeti Devleti aleyhine yapılan başvurulara karşı yapılacak savunmalar için bilgi ve belge sağlamak, gerektiğinde oturumlara temsilci göndermek.
- 13- Çocuk kaçırmaya dair Lahey Sözleşmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 14- Çocukların Velayetine ilişkin Avrupa Sözleşmesi ile ilgili iş ve işlemleri yürütmek,
- 15- Adli ve Gayri adli kurumların bilgi taleplerine ilişkin mütâala bildirmek,
- 16- Uluslararası Sözleşmelerin, yapılışı ve uygulanması esnasında Bakanlığımız görev alanına giren konularda görüş bildirme ve ilgili toplantılarda Bakanlığımızı temsil etme, ve Hukuki ve Cezai Konularda Birçok ülke ile Almanca, Fransızca ve İngilizce dillerinde yazışmalar yapılmaktadır.
- 17- Uluslararası hukuk konusundaki gelişmeleri izlemek, bu konulardaki çalışmalara katılmak, gelişmelerin iç hukuka yansıtılması için ilgili kurum ve birimleri bilgilendirilmesi Genel Müdürlüğümüz tarafından yapılmaktadır.

2000-2007 YILLARI ARASI GELEN VE GİDEN EVRAK DURUMU

2007 YILI BÖLÜMLERE GÖRE İŞ CETVELİ

AY	İstinabe Ceza	İade Transfer	İnsan Hakları ve Söz.	Hukuk Tebligat	Hukuk İstinabe-Müt.	Diğer	Nafaka
Ocak	2640	1469	1237	4684	820	386	197
Şubat	2634	1548	1025	4610	1183	371	164
Mart	3267	1533	1193	5857	1209	308	283
Nisan	2752	1322	1037	4877	1530	206	241
Mayıs	2969	1238	1003	4711	2011	243	246
Haziran	2939	1300	1073	3967	1323	232	198
Temmuz	2277	717	726	2818	855	158	145
Ağustos	1715	1091	958	4483	1504	175	149
Eylül	2746	1099	893	4133	874	155	216
Ekim	1827	558	570	2469	583	109	141
Toplam	25766	11875	9715	42609	11892	2343	1980

Genel Müdürlüğümüz çalışanları olarak Kurban Bayramı sonrasında 26 Aralık 2008 'de Ankara Anadolu Kulübünde öğle vaktinde artık geleneksel hale gelen yıl sonu yemeği vesilesi ile bir araya geldik. Yemeđe başta Genel Müdürümüz Aykut Kılıç olduğu halde Genel Müdür Yardımcılarımız, Daire Başkanları ve Tetkik Hakimleri katılmışlardır.

Sayın Genel Müdürümüz yıl sonu yemeği vesilesiyle yaptığı konuşmada: **Yoğun bir çalışma yılının ardından bir arada bulunmaktan duyduğu memnuniyeti ifade ederek, faaliyet alanımıza ilişkin konularda pek çok işin karşılıklı anlayış ve işbirliği içerisinde gösterilen gayret ile başarıldığını aynı anlayışı gelecek yıl yapılacak çalışmalar içinde ümit ettiğini belirterek herkese daha güzel bir yıl temennisinde bulunmuştur.**

ULUSLARARASI HUKUK BÜLTENİ
Sahibi: UHİGM

Genel Yayın Yönetmeni
Mustafa DÖNEN
Tetkik Hâkimi

YAYIN KURULU

Nevzat AKBİLEK
Tetkik Hâkimi

Gonca Gülfem BOZDAĞ
Tetkik Hâkimi

Şener DALYAN
Tetkik Hâkimi

Dilek DOĞAN
Tetkik Hâkimi

A. Melih KUTLU
Tetkik Hâkimi

DANIŞMAN

H. Sami KUZU
Daire Başkanı

Gelecek sayıda görüşmek dileğiyle...